

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
ระหว่างหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองดีเด่น กับหมู่บ้านที่เพิ่งได้รับการจัดตั้ง
เป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พุทธศักราช 2528 :
การศึกษาเฉพาะกรณี กิ่งอำเภอยะหวาน จังหวัดอุดรธานี

นางสาว ประจิจิตต์ พนาวัฒน์วงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974 - 568 - 370 - 1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013092

I 10294728

A COMPARISON OF PEOPLE PARTICIPATION IN NON-FORMAL EDUCATION
ACTIVITIES BETWEEN THE MOST OUTSTANDING SELF-DEVELOPMENT
AND SELF-DEFENCE VOLUNTEER VILLAGE AND THE NEWLY ESTABLISHED
SELF-DEVELOPMENT AND SELF-DEFENCE VOLUNTEER VILLAGE IN B.E. 2528 :
A CASE STUDY KING AMPHOE CHAIWAN CHANGWAT UDORN THANI

Miss Prungchit Phanawathanawong

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Non-Formal Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974 - 568 - 370 - 1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการศึกษาจากระบบ
โรงเรียนระหว่างหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองที่เด่นกับหมู่บ้านที่เพิ่ง
ได้รับการจัดตั้งเป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พุทธศักราช 2528
: การศึกษาเฉพาะกรณี กิ่งอำเภอลำไทร จังหวัดอุดรธานี

โดย

นางสาว ประจักษ์ต์ พนาวัฒน์วงศ์

ภาควิชา

การศึกษานอกโรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ อุนตา นพคุณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ ประทุมราช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อุนตา นพคุณ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ ประทุมราช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล)

ปรุจจิตต์ พนาวัฒน์วงศ์ : การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียนระหว่างหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองที่เด่นกับหมู่บ้านที่เพิ่งได้รับการจัดตั้งเป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พุทธศักราช 2528 : การศึกษาเฉพาะกรณี กิ่งอำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี (A COMPARISON OF PEOPLE PARTICIPATION IN NON-FORMAL EDUCATION ACTIVITIES BETWEEN THE MOST OUTSTANDING SELF-DEVELOPMENT AND SELF-DEFENCE VOLUNTEER VILLAGE AND THE NEWLY ESTABLISHED SELF-DEVELOPMENT AND SELF-DEFENCE VOLUNTEER VILLAGE IN B.E. 2528 : A CASE STUDY KING AMPHOE CHAIWAN CHANGWAT UDOEN THANI) อ.ที่ปรึกษา : รศ.อนุตตนา นพคุณ และ ผศ. ดร.สวัสดิ์ ประทุมราช, 150 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในทั้ง 2 หมู่บ้าน จำแนกตามสถานะทางสังคม เพศ และอายุ ของประชาชน พร้อมทั้งศึกษาเหตุผลในการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า บุคคลที่มีตำแหน่งทางสังคมทั้ง 2 หมู่บ้าน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน ไม่แตกต่างกัน และสำหรับชาวบ้านทั้ง 2 หมู่บ้าน มีส่วนร่วมใน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเข้าร่วมรับฟัง อภิปราย และเสนอปัญหา ขั้นตอนการรับผลประโยชน์จากกิจกรรม และขั้นตอนการประเมินผลกิจกรรม ไม่แตกต่างกัน ส่วนในขั้นตอนการตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไข และขั้นตอนการปฏิบัติงานในกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียนตามแผนที่วางไว้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ชาวบ้านทั้ง 2 บ้าน มีความถี่ของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ดี ผลของความถี่ของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียนในแต่ละหมู่บ้าน พบว่า ผู้ใหญ่ที่เป็นชาย มีความถี่ของการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ใหญ่ที่เป็นหญิง และผู้ใหญ่ชกกลางคน มีความถี่ของการมีส่วนร่วม มากกว่าผู้ใหญ่เริ่มแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ และหมู่บ้าน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ และอายุ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เหตุผลในการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียนที่สำคัญที่สุด คือ ต้องการได้รับความรู้ ทักษะเพิ่มเติม และเหตุผลรองลงมา คือ ต้องการให้หมู่บ้านชนะเลิศ การประกวดหมู่บ้าน อพป. ดีเด่น

ภาควิชาภาควิชาศึกษานอกโรงเรียน.....
 สาขาวิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน.....
 ปีการศึกษา2530.....

ปรุจจิตต์ พนาวัฒน์วงศ์
 ศึกษานิเทศก์
 วิทยาลัยการศึกษานอกโรงเรียน
 วิทยาสภามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 รศ.อนุตตนา นพคุณ

PRUNGCHIT PHANAWATHANAWONG : A COMPARISON OF PEOPLE PARTICIPATION IN NON-FORMAL EDUCATION ACTIVITIES BETWEEN THE MOST OUTSTANDING SELF-DEVELOPMENT AND SELF-DEFENCE VOLUNTEER VILLAGE AND THE NEWLY ESTABLISHED SELF-DEVELOPMENT AND SELF-DEFENCE VOLUNTEER VILLAGE IN B.E. 2528 : A CASE STUDY KING AMPHOE CHAIWAN CHANGWAT UDORN THANI. THESIS ADVISOR AND THESIS CO-ADVISOR : ASSO. PROF. OONTA NOPAKUN AND ASSI. SAWAT PRATOOMRAJ. Ed.D. 150 PP.

This research was to compare people's participation of two villages in accordance to the social status, sex, aged group of the villagers. Additionnally, studying the reasons that villagers decided to participate in Non-Formal Education activities.

It was found the there was no significant difference between the two village leaders in each step of the people's participation in Non-Formal Education activities. There were also no significant differences between the villagers of the two villages in three of the participation's steps ; listening explanation and raising problems step, getting benefits from the activities step, and activity's evaluation step, but in two of the participation's steps ; decision making choosing alternative for development planning to solve problems step and in the step of working in Non-Formal Education activities as planned, the differences were significant at the .01 level and at the .05 level respectively. There was no significant difference between villagers of the two villages in the numbers of Non-Formal Education activities which they had participated in. However, the results of the participation in the numbers of Non-Formal Education activities within each village showed that more male adults participated than female adults as well as more middle aged adults participated than early aged adults. The interactions among sexes, ages, and villages was not statistically significance, except the interaction between sexes and ages which was significant at the .01 level.

The need to get knowledge and more skill was the most important reason that made the villagers decided to participate in Non-Formal Education activities and the other important reason given was the need to become the most outstanding self-development and self-defence volunteer village.

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2530.....

ลายมือชื่อนิสิต ปรังค์ ชาติ นพรัตน์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ปรังค์ ชาติ นพรัตน์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยได้รับความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ อุนตา นพคุณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ ประทุมราช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง 2 ท่าน เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ ในการแก้ไขแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดอุดรธานี เจ้าหน้าที่สำนักงานจังหวัดอุดรธานี ปลัดอำเภอไชยวาน และเจ้าหน้าที่ตำรวจของกิ่งอำเภอไชยวาน ที่ให้ข้อมูลเบื้องต้นของจังหวัดอุดรธานี และกิ่งอำเภอไชยวาน และช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าพื้นที่

ขอขอบคุณคุณสมศักดิ์ ขวานทอง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้าน อพป. บ้านหนองแวง หมู่ที่ 10 ตำบลไชยวาน และคุณหัสดี ทรงถิ่น คุณครูโรงเรียนบ้านห้วยยาง ที่เอื้อเพื่อให้สถานที่พักภายในหมู่บ้าน

ขอขอบคุณ คุณสุรียา . ปัญญาพงษ์เมธ และคุณ วิภา ปัญญาพงษ์เมธ ผู้ช่วยผู้วิจัยจากวิทยาลัยครูอุดรธานีทั้ง 2 ท่าน ที่ช่วยเก็บข้อมูลและขอขอบคุณชาวบ้านทุกท่านที่สละเวลาเพื่อให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคุณฉวีรัตน์ จงคงคา ที่ให้คำแนะนำทางด้านสถิติและ คุณสมชาย โหมคตาค ที่ให้คำแนะนำในการใช้เครื่องเทอร์มินอล

ขอขอบคุณ คุณวิภาพันธ์ ก่อเกียรติขจร เพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาตลอด

ท้ายที่สุดนี้ กราบขอบพระคุณ พ่อและแม่ ที่คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนทางการเงินมาโดยตลอด

ปรุงจิตต์ พนาวัฒน์วงศ์

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานในการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	10
การศึกษานอกระบบโรงเรียนกับการพัฒนาชุมชน.....	11
แนวความคิด ความหมาย และขอบเขตของการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	13
เหตุผลในการตัดสินใจเข้าร่วมของประชาชน.....	19
โครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง.....	23
จังหวัดอุดรธานี.....	29
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
การศึกษาหาความรู้เพื่อทำการวิจัย.....	47
กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีสร้างเครื่องมือ.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การเตรียมการก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ.....	82
สรุปผลการวิจัย.....	85
อภิปรายผล.....	92
ขอเสนอแนะ.....	98
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก.....	108
ภาคผนวก ก.	109
ภาคผนวก ข.	116
ภาคผนวก ค.	135
ประวัติผู้เขียน.....	150

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 หมู่บ้าน จำแนกตามเพศ.....	55
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 หมู่บ้าน จำแนกตามอายุ.....	56
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 หมู่บ้าน จำแนกตามระดับการศึกษา...	57
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 หมู่บ้าน จำแนกตามสถานะในครอบครัว	58
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 หมู่บ้าน จำแนกตามปริมาณที่ดินทำกิน..	59
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 หมู่บ้าน จำแนกตามสถานะในหมู่บ้าน..	60
7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้าน อพป. ตีเตน ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตั้งแต่ช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2527 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2529.....	61
8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านที่เพิ่งได้รับการจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน อพป. ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตั้งแต่ช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2527 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2529.....	63
9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้าน อพป. ตีเตน จำแนกตามกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่กลุ่มตัวอย่างประทับใจมากที่สุด.....	65
10.	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านที่เพิ่งได้รับการจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน อพป. จำแนกตามกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่กลุ่มตัวอย่างประทับใจมากที่สุด.....	67
11	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของบุคคลที่มีตำแหน่งทางสังคม ระหว่างหมู่บ้าน อพป. ตีเตน กับหมู่บ้านที่เพิ่งได้รับการจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน อพป.	69
12	ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของชาวบ้าน ระหว่างหมู่บ้าน อพป. ตีเตน กับหมู่บ้านที่เพิ่งได้รับการจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน อพป.	70
13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของความถี่ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของกลุ่มหมู่บ้าน อพป. ตีเตน จำแนกตามเพศ และอายุ.....	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของความถี่ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษา นอกระบบโรงเรียนของหมู่บ้านที่เพิ่งได้รับการจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน อพย. จำแนกตามเพศ และอายุ.....	72
15	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของความถี่ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การศึกษาอกระบบโรงเรียน เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ และหมู่บ้าน...	73
16	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความถี่ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาออก ระบบโรงเรียน ของหมู่บ้าน อพย. ดิเคน และของหมู่บ้านที่เพิ่งได้รับ การจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน อพย. จำแนกตามเพศ และอายุ.....	75
17	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 หมู่บ้าน จำแนกตามเหตุผลในการ ตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วม.....	78
18	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้าน อพย. ดิเคน จำแนกตามเหตุผลใน การตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วม ในกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียนที่ สำคัญที่สุด อันดับ 1, 2 และ 3	80
19	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านที่เพิ่งได้รับการจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน อพย. จำแนกตามเหตุผลในการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาออก ระบบโรงเรียนที่สำคัญที่สุด อันดับ 1, 2 และ 3	81

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิตของความถี่ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนของหมู่บ้าน อพป. ตีตะน และหมู่บ้านที่เพิ่งได้รับการจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน อพป. ของกลุ่มที่แตกต่างกันตามเพศและอายุ.....	77
2	แผนที่สังเขปจังหวัดอุดรธานี.....	138
3	แผนที่สังเขปกิ่งอำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี.....	139
4	แผนผังหมู่บ้าน อพป. บ้านหนองแวง หมู่ที่ 10	140
5	แผนผังหมู่บ้าน อพป. บ้านห้วยยาง หมู่ที่ 4	141

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย